Gemeente Amsterdam

DB

Voordracht voor het DB Zuid van 28 januari 2025

Portefeuille: Monumenten en Erfgoed (52)
Agendapunt: B4

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Procedure aanwijzen gemeentelijk monument starten voor de Waldeck Pyrmontlaan 20

Het dagelijks bestuur Zuid besluit

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid besluit de procedure aanwijzen gemeentelijk monument te starten voor het appartementengebouw Parkwijk aan de Waldeck Pyrmontlaan 20 (kadastraal bekend als ASD17U08141G0000), waarbij kennis wordt genomen van:

1. De aanvraag van Stichting het Cypersgenootschap d.d. 6 november 2023 (bijlage 01A01B);
2. De beschrijving van Monumenten en Archeologie (bijlage 02);
3. Het positieve advies van de Commissie Omgevingskwaliteit (bijlage 03).

Kernboodschap

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid besluit de procedure aanwijzen gemeentelijk monument te starten voor het appartementengebouw Parkwijk aan de Waldeck Pyrmontlaan 20.

Bestuurlijke achtergrond

Op 6 november 2023 dient Stichting het Cuypersgenootschap (bijlage 01A-01B) het verzoek in bij het dagelijks bestuur van stadsdeel Zuid om Waldeck Pyrmontlaan 20 aan te wijzen als gemeentelijk monument. Aangezien het verzoek van de erfgoedvereniging ontvankelijk is, dus op een goede manier is aangevraagd, is de gemeente verplicht om deze in behandeling te nemen.

Bestuurlijke prioriteit

n.v.t.

Wettelijke grondslag

De aanwijzing van een gemeentelijk monument is op basis van de Erfgoedverordening Amsterdam (artikel 3 lid 1) een bevoegdheid van het College van B&W. Deze bevoegdheid is gemandateerd aan het DB (zie Bevoegdhedenregister, onder E5): het dagelijks bestuur is bevoegd tot het aanwijzen, intrekken en wijzigen van een aanwijzing van een gemeentelijk monument (mandaat van het college aan het DB).

Onderbouwing besluit

Ad 1. Stichting het Cuypersgenootschap heeft op 6 november 2023 het dagelijks bestuur verzocht de status van gemeentelijk monument toe te kennen (bijlage 01A). Aanleiding is de publicatie van een boekje en een artikel over het gebouw in Het Parool op 28 oktober 2023 (bijlage 01B) ter gelegenheid van het honderd jarig bestaan van het gebouw. Door deze publicatie kwam de stichting erachter dat

het complex over geen monumentenstatus beschikt, terwijl het over onder andere bijzondere historische interieurensembles beschikt. Architect F.A. Warners (1888-1952) ontwierp verschillende dergelijke etagehuizen met appartementen voor welgestelden. Elk ontwerp is zorgvuldig ontworpen, met toepassing van duurzame bouwmaterialen en veel aandacht voor geleding van de vaak forse bouwvolumes en detaillering van de gevels. Van deze etagehuizen is alleen Parkwijk vrijstaand en alzijdig ontworpen, zodat ook de 'achtergevel' aan de Saxen Weimarlaan als een representatieve gevel is uitgewerkt. Bijzonder fraai zijn in dit complex de monumentale ingangspartij in de voorgevel en het zeer ruim opgezette trappenhuis met liften, met onder andere bijzondere tegelvloeren, houten lambriseringen en bijzondere afwerkingen in stucwerk voor de plafonds.

Ad 2. Monumenten en Archeologie heeft naar aanleiding van de aanvraag bijgevoegde beschrijving (bijlage 02) opgesteld. De conclusie in de beschrijving is dat het door F.A. Warners gerealiseerde appartementengebouw Parkwijk in het bezit is architectonische en cultuurhistorische waarde als één van de vroege voorbeelden van een als etagehuis opgezet woningcomplex in Amsterdam. In zijn opzet weerspiegelt het complex de vernieuwende ideeën over huisvesting voor de welgestelden, zoals die zich in Nederland in de jaren 1910-1920 ontwikkelden. Het gebouw is van belang in het oeuvre van de Amsterdamse architect F.A. Warners die een belangrijke rol heeft gespeeld in de ontwikkeling van dit woningtype in Nederland.

Het complex is van architectonische waarde vanwege de verschillende nog aanwezige, door Warners ontworpen interieurs. Vooral de vormgeving van het trappenhuis en de op iedere verdieping terugkerende gemeenschappelijke hallen is van een uitzonderlijke kwaliteit. Deze ruimten laten bovendien een zeer zorgvuldige materiaalbehandeling zien. Van alle gemeenschappelijke hallen annex trappenhuizen die Warners ontwierp, behoren deze ruimten tot de meest monumentale en rijkst uitgevoerde. Daar komt bij dat de ruimtewerking van de met elkaar in verbinding staande verkeersruimten (vestibule, hal op de eerste verdieping , trappenhuis en hallen op de overige verdiepingen) ongeëvenaard is in zijn oeuvre. Daarnaast bevatten verscheidene woningen nog oorspronkelijke afwerkingen.

Door de robuuste hoofdvorm en de zorgvuldige afwerking en detaillering – dit laatste geldt met name van de ingangspartij – is ook het exterieur van architectonische waarde. Het vrijstaande bouwvolume is eveneens van stedenbouwkundige waarde vanwege de ligging in het Willemspark dat is opgezet als villabuurt in het groen.

Verder is Parkwijk van belang vanwege de gaafheid van het exterieur en van de gemeenschappelijke ruimten in het interieur.

Ad 3. De Commissie Omgevingskwaliteit adviseert op 11 november 2024 het gebouw aan de Waldeck Pyrmontlaan 20 aan te wijzen als gemeentelijk monument. Het gebouw vertegenwoordigt hoge architectonische en cultuurhistorische waarde als één van de vroegste voorbeelden van een luxe appartementencomplex in Amsterdam met zorgvuldig ontworpen in- en exterieur in een zakelijke Amsterdamse Schoolstijl. Dit zogenaamde ´etagehuis´ was een voor die tijd nieuwe manier van wonen voor welgestelden. Daarnaast heeft het gebouw stedenbouwkundige waarde als alzijdig gebouw en onderdeel van de villawijk Willemspark.

De commissie heeft u eerder geadviseerd Huize Oldenhoeck aan de Jacob Obrechtstraat 67 aan te wijzen als gemeentelijk monument, tevens een etagehuis naar ontwerp van F.A. Warners. De commissie constateert dat ook Parkwijk monumentwaardig is en zich onderscheidt door de alzijdigheid van het gebouw, de ruime plattegronden en de rijke interieurafwerking van de verkeersruimten. Van alle gemeenschappelijke hallen annex trappenhuizen die Warners ontwierp, behoren deze rijk uitgevoerde ruimten tot de meest monumentale.

Advies, afstemming en Participatie

Het advies van de Commissie Omgevingskwaliteit (d.d. 11 november 2024) is bijgevoegd in de bijlagen.

Na de start van de procedure zullen de belanghebbenden om hun zienswijze worden gevraagd. De zienswijzentermijn is 6 weken (conform de Algemene wet bestuursrecht). De zienswijze(n) worden meegewogen bij het nemen van het uiteindelijke besluit.

Financiële onderbouwing

Overige toelichting

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben voor de gemeente geen financiële consequenties.

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben geen financiële consequenties.

Communicatie

Binnen de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst.

Buiten de gemeente: In overleg met communicatieadviseurs van stadsdeel Zuid en Monumenten en Archeologie

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2025-002526	Stadsdeel Zuid Voordracht (pdf)
AD2025-004014	02 Aanwijzingsbeschrijving van Waldeck Pyrmontlaan 20_04112024.pdf (pdf)
AD2025-004015	01A Aanvraag Cuypersgenootschap Parkwijk.pdf (pdf)
AD2025-004016	01B Artikel Het Parool.pdf (pdf)
AD2025-004017	03 COK_Advies Waldeck Pyrmontlaan 20.pdf (pdf)
AD2025-004018	04 Contour WaldeckPyrmontlaan20.pdf (pdf)

Uitslag

A Akkoord